

Subject code - 67952

BNSS

8/12/25

TYLLB

(75:25)

Sem V

Time: 2 ½ Hours

Marks: 75

Q.No.1: Answer any six in two sentences. कोणतेही सहा प्रश्नाची दोन वाक्यांमध्ये उत्तरे द्या.

(12 Marks)

- Explain the object of Bhartiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023. भारतीय नागरीक सुरक्षा संहिता, २०२३ चे उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- Define Complaint. तक्रार याची व्याख्या सांगा.
- Explain 'child pornography' under the POCSO Act, 2012. POCSO कायदा, २०१२ अंतर्गत 'बाल अश्लील साहित्य' स्पष्ट करा.
- When charges can be altered? आरोपांमध्ये कधी बदल करता येतो?
- For which offences summons trial be conducted? समन्स खटला कोणत्या गुन्ह्यामध्ये घेता येते?
- Explain any two kinds of appeal. अपीलचे कोणतेही दोन प्रकार स्पष्ट करा.
- Explain the limitation for taking cognizance. गुन्ह्याची दखल घेण्याची कालमर्यादा स्पष्ट करा.
- Who is juvenile? जुवेनाईल कोणाला म्हणतात?

Q. No.2: Write short notes on any two. कोणत्याही दोनवर टीप लिहा. (12 Marks)

- Aid to Magistrate and Police दंडाधिकार्यांना आणि पोलिसांना सहाय्य
- Plea Bargaining प्ली बारगेनिंग
- Reference and Revision संदर्भ आणि पुनर्निरीक्षण
- Children Welfare Committee बाल कल्याण समिती

Q.No.3: Answer any two situation-based questions. कोणत्याही दोन परिस्थिजन्य प्रश्नाची उत्तरे लिहा. (12 Marks)

- Mrs. Tara is working as Deputy Manager and her husband Mr. Indrajeet is working as Manager in ABC company. They are living separately. Mrs. Tara wants maintenance from her husband for herself and for her two children living with her. Elder child is 19 years old who is physically challenged and younger is 16 years old. श्रीमती तारा ABC कंपनीमध्ये उपव्यवस्थापक आहेत व त्यांचे पती श्री. इंद्रजीत हे व्यवस्थापक आहेत. ते वेगवेगळे राहतात. श्रीमती तारा स्वतःसाठी आणि तिच्यासोबत राहणाऱ्या त्यांच्या दोन मुलांसाठी इंद्रजीतकडून भरणपोषण मागत आहेत. एक मुलगा १९ वर्षांचा असून तो शारीरिकदृष्ट्या अपंग आहे आणि दुसरे मूल १६ वर्षांचे आहे.

- a. Whether Mrs. Tara is entitled to claim maintenance for herself and for her two children? Who can get it and who cannot? Explain. श्रीमती तारा स्वतःसाठी व दोन्ही मुलांसाठी भरणपोषण मिळण्यास पात्र आहे का? कोणाला भरणपोषण मिळू शकतो आणि कोणाला नाही? स्पष्ट करा.
- b. Explain the condition in which Mr. Indrajeet can refuse to give maintenance. कोणत्या परिस्थितीत श्री. इंद्रजीत भरणपोषण देण्यास नकार देऊ शकतात ते स्पष्ट करा.

2. Shyamprasad is detained under a preventive detention law due to his suspected involvement in activities that could threaten national security. His family wants him to attend a court hearing regarding a civil matter. श्यामप्रसाद, यांना राष्ट्रीय सुरक्षेला धोका उत्पन्न करणाऱ्या कृत्यांमध्ये सहभागाच्या संशयावरून प्रतिबंधात्मक अटकेत ठेवण्यात आले आहे. त्यांच्या कुटुंबाला त्यांना एका दिवाणी प्रकरणातील सुनावणीसाठी हजर करायचे आहे.

- a. How is attendance ensured? Explain with provisions of BNSS. हजेरी कशी सुनिश्चित करता येते? BNSS मधील तरतुदीनुसार स्पष्ट करा.
- b. Which person cannot be removed from prison under the provisions of BNSS? BNSS च्या तरतुदीनुसार कोणत्या व्यक्तीला कारागृहातून बाहेर काढता येत नाही?

3. Mr. Anil wants to transfer his case pending before the Sessions Court in State A to the Sessions Court in State B. श्री. अनिल यांना राज्य 'अ' मधील सत्र न्यायालयात प्रलंबित असलेला त्यांचा खटला राज्य 'ब' मधील सत्र न्यायालयात हस्तांतरित करायचा आहे.

- a. Guide Mr. Anil when and why he can seek transfer of his pending case. प्रलंबित खटला कधी आणि का हस्तांतरित केला जातो याची माहिती श्री. अनिल याना द्या.
- b. Explain the powers of different courts under BNSS to transfer a criminal case. फौजदारी खटला हस्तांतरित करण्याबाबत BNSS अंतर्गत विविध न्यायालयांची अधिकारक्षमता स्पष्ट करा.

4. Mr. and Mrs. Khan, unable to have biological children, sought to adopt their nephew. They executed an adoption deed and presented it for registration. The Registrar refused to register under Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, stating that Islamic personal law does not recognize adoption. श्री. व श्रीमती खान यांना जैविक अपत्य होत नसल्याने त्यांनी त्यांच्या पुतण्याला दत्तक घेण्याचा निर्णय घेतला. त्यांनी दत्तकनामाची कागदपत्रे करून नोंदणीसाठी सादर केली; परंतु नोंदणी अधिकार्याने मुस्लिम वैयक्तिक कायद्यात दत्तक मान्य नाही म्हणून मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ कायदानुसार नोंदणी नाकारली.

- a. Whether Mr. and Mrs. Khan can adopt a child under the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act? Explain. श्री. व श्रीमती खान (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ कायदानुसार मुलाला दत्तक घेऊ शकतात का? स्पष्ट करा.
- b. Explain the procedure of adoption under the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act. (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ कायदानुसार दत्तक प्रक्रियेचे स्पष्टीकरण द्या.

Q. No.4: Answer any three in detail. कोणतेही तीनची सविस्तर उत्तरे लिहा. (39 Marks)

- Explain the process to compel appearance of accused. फोजदारी खटल्यामध्ये आरोपीची उपस्थिती सुनिश्चित करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- Explain various trials under BNSS. State the differences in procedure. BNSS अंतर्गत विविध प्रकारचे खटले स्पष्ट करा. त्यांच्या कार्यपद्धतीतील फरक सांगा.
- Define Bail and Bond. State the powers of courts to grant different types of bails. Explain the grounds for denying bail. जामीन व हमी यांची व्याख्या द्या. विविध प्रकारचे जामीन मंजूर करण्याचे न्यायालयांचे अधिकार स्पष्ट करा. जामीन नाकारण्याची कारणे सांगा.
- Who are children in conflict with law? Discuss the procedure in relation to children in conflict with law. कायद्याशी संघर्ष करणारी मुले म्हणजे कोण? अशा मुलांशी संबंधित (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ कायदानुसार प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- What is the object of the POCSO Act? Explain the procedure for reporting a case and the procedure for recording evidence under the POCSO Act. POCSO कायद्याचा उद्देश काय? POCSO कायद्याअंतर्गत केसची नोंद करण्याची व पुरावे नोंदवण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.